

Redegørelse for udbetaling af vederlag til 2. viceborgmester og næstformænd (m/k) i de stående udvalg

Indhold

Redegørelse for udbetaling af vederlag til 2. viceborgmester og næstformænd (m/k) i de stående udvalg	1
1.0 Indledning	2
2.0 Konklusion	2
2.1. Udbetaling af vederlag til 2. viceborgmester	3
2.2. Udbetaling af vederlag til næstformænd (m/k)	3
3.0. Varde Kommunes praksis for udbetaling af vederlag	3
3.1. Varde Kommunes praksis og/eller Kutyme for udbetaling af vederlag	3
3.1.1. Særligt omkring 2024	4
3.1.2. Vederlag til næstformænd (m/k) for varetagelse af hvervet som formand	4
3.2. Spørgsmål til besvarelse	5
4.0. Besvarelse af de 2 centrale spørgsmål	5
4.1. Hjemmelsgrundlaget for vederlæggelse	5
4.1.1. Vurdering af hjemmelsgrundlag for udbetalt vederlag til 2. viceborgmester	6
4.1.2. Vurdering af hjemmelsgrundlag for udbetaling af vederlag til næstformænd (m/k) i stående udvalg	8
Bilag 1	10

1.0 Indledning

I 2024 har 2. viceborgmester varetaget hvervet som borgmester i ugerne 7, 8, 27, 28, 29, 30. I 2023 har 2. viceborgmester varetaget hvervet som borgmester 2 uger i juli måned og i 2022 i 2 uger og 2 dage ligeledes i juli måned.

Årsagen er, at både borgmester og 1. viceborgmester er på ferie. Det er lovligt forfald og 2. viceborgmester modtager derfor vederlag for at varetage hvervet som borgmester. Et vederlag, der svarer til borgmesterens vederlag, fratrukket 2. viceborgmesters sædvanlige vederlag som medlem af byrådet.

Da en borger søger aktindsigt i udbetalte vederlag til byrådsmedlemmerne i Varde Kommune og samtidig spørger ind til hjemlen til at udbetale vederlag til 2.viceborgmester, undersøger forvaltningen hjemmelsgrundlaget både for udbetalingen af vederlag til 2. viceborgmester og udbetalingen af vederlag til næstformænd (m/k), der varetager hvervet som udvalgsformand ved formandens ferie. Forvaltningen konstaterer ultimo august, at de udbetalte vederlag ikke er hjemlet i gældende regler

Undersøgelsen viser, at der mangler en formel beslutning om konstituering af både 2. viceborgmester og næstformændene i hhv. borgmesters, hhv. udvalgsformands sted. Desuden viser undersøgelsen, at det er kutyme og formentlig har været siden kommunalreformen, at næstformænd i de stående udvalg "pr. automatik" varetager hvervet som formand, når formanden har mere end 2 ugers ferie. Endelig viser undersøgelsen, at denne kutyme er blevet udvidet til også at gælde 2. viceborgmester.

Der er tale om en årelang praksis, hvor næstformænd i udvalgene siden 2007 har vikarieret for formænd under ferie og fået vederlag herfor. Siden 2016, hvor det bliver aktuelt, har man herudover haft den praksis, at 2. viceborgmester ved vikariat for borgmester og 1. viceborgmester ved sammenfaldende ferie, på samme måde som næstformænd i udvalgene ligeledes har modtaget vederlag herfor.

På den baggrund har kommunaldirektøren anmodet om en redegørelse for denne kutyme, hvor bl.a. hjemmelsgrundlaget gennemgås og vurderes i forhold til hvordan det fremadrettet sikres, at den nødvendige hjemmel er til stede ved udbetaling af vederlag.

2.0 Konklusion

Den samlede konklusion er, at den kutyme, som Varde Kommune har haft igennem mange år med "pr. automatik" at udbetale vederlag til næstformænd (siden seneste kommunalreform) og 2. viceborgmester (siden 2016) ved formænds/borgmester/1. viceborgmesters ferie udover 2 uger, mangler hjemmel i gældende lov. Hvis et vederlag skal udbetales, kræver det som minimum en formel konstituering af næstformand hhv. 2. viceborgmester.

De enkelte næstformænd hhv. 2. viceborgmester har imidlertid været i god tro ved modtagelse af vederlaget, dels fordi forvaltningen har arbejdet ud fra at kutymen var lovlig og dermed vejledt såvel byrådet generelt, som borgmesterkredsen specifikt herudfra, dels har næstformænd hhv. 2. viceborgmester varetaget hvervet som formand/borgmester i den aftalte periode, som vederlaget er udbetalt for. Varde Kommune har så at sige fået leveret det stykke arbejde, man har betalt for.

Det er yderligere oplyst, at 2. viceborgmester, da det er første gang han vikarierer i 4 uger, spørger ind til, om det er lovmedholdeligt, hvilket han får bekræftet af forvaltningen under henvisning til den årelange praksis. Det bemærkes, at reglerne om vederlæggelse er et juridisk kompliceret regelsæt at få overblik over, hvorfor det ikke kan forventes, at det enkelte byrådsmedlem har dette overblik.

Det bemærkes, at der ikke gennem den samlede periode har været anmærkninger fra den årlige revision om forvaltningens praksis på dette område. En sådan anmærkning ville have medført at praksis blev korrigeret.

Redegørelsen søger at besvare følgende 2 centrale spørgsmål:

1. Findes der hjemmel til at udbetale vederlag til 2. viceborgmester, når vedkommende har været fungerende borgmester i 2 uger i foråret 2024, nærmere bestemt ugerne 7 og 8 samt ugerne 27, 28, 29 og 30. Spørgsmålet er mere præcist, om der er hjemmel til, ud over vederlagsbekendtgørelsens § 12, at bevilge vederlag til 2. viceborgmester, når Byrådet har besluttet at vedkommende ikke skal have del i de 10% jf. Styrelsesvedtægten for Byrådet.

2. Findes der hjemmelsgrundlag til vederlæggelse af næstformænd for de stående udvalg i formandens fravær?

I nedenstående er konklusionen for hver af de centrale spørgsmål gengivet.

2.1. Udbetaling af vederlag til 2. viceborgmester

Konklusionen på spørgsmål 1 er, at der ikke har været hjemmel til at udbetale vederlag til 2. viceborgmester, men at 2. viceborgmester har været i god tro, da han modtog disse. 2. viceborgmester vurderes at være i god tro, fordi han har udført borgmesterens mange opgaver i perioden. Han har konkret modtaget vejledning fra forvaltningen om, at han var berettiget til vederlag for at varetage disse opgaver. Det underbygges af, at ingen i forvaltningen har været klar over, der ikke var hjemmel til vederlæggelsen. Forvaltningen har fortolket reglerne på samme måde siden 20. juni 2016.

Kommunen vurderes at være ansvarlig for fejlfortolkning af reglerne. Sammenholdt med at 2. viceborgmester har varetaget hvervet og leveret det aftalte stykke arbejde, har vedkommende krav på et vederlag og det betyder, at spørgsmålet om tilbagebetaling ikke er relevant.

2.2. Udbetaling af vederlag til næstformænd (m/k)

Konklusion på spørgsmål 2 er, at der har manglet et udbetalingsgrundlag i form af en politisk beslutning om konstituering af næstformænd i et møde. Konstitueringen i møde sidestilles med udbetalingsgrundlag af vederlag.

Den 22. januar 2013 trådte en regelændringen i kraft, der fastslog, at der skal træffes beslutning om konstituering i møde. Inden regelændringen gjaldt der ikke et lovkrav om en konstituering. Forvaltningen har ved en administrativ fejl ikke fået ændret praksis i forhold til denne regelændring.

Det er forvaltningens ansvar at udarbejde indstillinger til udvalgene ud fra gældende regler. Da dette ikke er sket, vurderes det at forvaltningen er den nærmeste til at tage ansvaret for, at gældende regler ikke er blevet overholdt i forbindelse med udbetaling af vederlag.

Modtagerne af vederlagene har således været i god tro om deres berettigelse til at modtage vederlag. De har ikke modtaget vejledning fra kommunen om regelændringen, hvilket beror på den administrative fejl. Hertil kommer - i lighed med situationen for 2. viceborgmester -, at næstformand har varetaget formandshvervet i den aftalte periode og dermed har krav på et vederlag.

Et krav om tilbagebetaling er således heller ikke her relevant.

3.0. Varde Kommunes praksis for udbetaling af vederlag

Der redegøres i dette afsnit for de centrale elementer i Varde Kommunes praksis for udbetaling af vederlag til 2. viceborgmester og til næstformænd i de stående udvalg.

3.1. Varde Kommunes praksis og/eller Kutyme for udbetaling af vederlag

Varde Kommune har – formentlig stort set siden seneste kommunalreform i 2007 – haft kutyme for, uden en formel beslutning i udvalg eller byråd, at konstituere næstformanden som formand, når formanden har haft lovligt forfald i forbindelse med afholdelse af sommerferie.

Som det fremgår af gennemgangen af hjemmelsgrundlaget i afsnit 4, har det fra 2005 til 2013 ikke været nødvendigt med en formel beslutning herom. Det er der imidlertid strammet op på i 2013, hvorefter det har krævet en formel beslutning.

Varde Kommunes kutyme udvides i 2016 ved en administrativ beslutning og forståelse af regelgrundlaget. Samtidig sker der ikke en korrektion i ft. regelændringerne fra 2013. Uagtet at der er

tale om forskellige regelsæt inden for den samme lovgivning, er forvaltningens praksis, at 2.viceborgmesteren på samme måde som næstformænd i udvalg, kan modtage vederlag for at fungere som henholdsvis formand og borgmester, når der er tale om en periode på minimum 2 uger. Det indebærer, at 2. viceborgmester siden 2016 i visse år har modtaget vederlag når vedkommende har fungeret som borgmester i minimum 2 uger, uden at forvaltningen har forholdt sig til vederlaget til 1. viceborgmester.

Grundlæggende har forståelsen været, at man uanset position holder ferie, og det er lovligt forfald, når der så indtræder en fungerende formand eller fungerende borgmester, så vil det indebære et vederlag, når perioden er minimum 2 uger.

Dette gælder dog ikke 1. viceborgmesteren, da denne allerede forlods modtager vederlag som 1. viceborgmester, og dette vederlag blandt mange opgaver også dækker perioder, hvor 1. viceborgmesteren evt. fungerer som borgmester. Såfremt man konkret i Varde Kommune i denne byrådsperiode havde valgt at dele det generelle vederlag mellem 1. og 2. viceborgmester, ville heller ikke 2. viceborgmester have modtaget vederlag for at være fungerende borgmester. Da vederlaget imidlertid ikke deles, har forvaltningen fortolket reglerne således, at 2.viceborgmester på samme måde som næstformænd i udvalg, modtager vederlag, når man er i funktion som borgmester ved minimum 2 ugers varighed.

3.1.1. Særligt omkring 2024

Det er til sagen oplyst, at 2. viceborgmester har varetaget borgmesterens opgaver i fravær af borgmester og 1. viceborgmester, dette gælder uagtet at borgmesteren selv har varetaget enkelte opgaver i ferieperioden.

Det er til sagen oplyst, at 1. viceborgmester har redegjort for, at han ikke kunne påtage sig de repræsentative opgaver, der ligger i at fungere som borgmester grundet ferie og andet arbejde, men at han godt kunne varetage mailkorrespondance i forhold til et stående udvalg. Det er i den forbindelse lagt til grund, at 1. viceborgmester har haft lovligt forfald i form af ferie og andet arbejde.

Det er oplyst, at borgmester, 1. viceborgmester og 2. viceborgmester sammen har planlagt tilrettelæggelsen af sommerferien og meldt dette til forvaltningen, der har udsendt en samlet sommerferieplan for de enkelte fagudvalg, samt borgmestrene til byrådet pr. mail til orientering efter sædvanlig praksis.

3.1.2. Vederlag til næstformænd (m/k) for varetagelse af hvervet som formand

Det er oplyst fra Forvaltningen, at Varde Kommune siden 2007 har haft en praksis med at udbetale vederlag til udvalgenes næstformænd baseret på aftaler mellem de respektive formænd og udvalgenes næstformænd. En praksis, der fra 2013 kræver en formel beslutning om konstituering som udbetalingsgrundlag.

Ingen har stillet spørgsmål om gældende regler er fulgt, før en borger i juli 2024 stiller spørgsmål om vederlagsudbetalingerne til næstformændene i de stående udvalg. På dette tidspunkt bliver forvaltningen klar over, at den nuværende praksis ikke følger gældende regler.

Gældende regler foreskriver, at forvaltningen skal fremlægge en indstilling til de respektive udvalg, og at udvalgenes beslutning om konstituering udgør udbetalingsgrundlaget for vederlagene.

Det er oplyst til sagen, at Forvaltningen ikke har fremlagt indstillinger til de forskellige respektive udvalg, så de har haft mulighed for at tage stilling til, hvem der evt. skal varetage formandens opgaver i dennes fravær, og om der i det hele taget er behov for en konstituering.

Det fremgår heller ikke nogen steder, at der er truffet en generel beslutning om at næstformænd i vederlagsmæssig henseende anses for konstitueret, når næstformanden indtræder i formandshvervet i tilfælde af formandens forfald. En sådan generel beslutning betyder, at der ikke hver gang skal fremlægges en indstilling om konstituering.

Da ingen i forvaltningen har været opmærksom på, at der skulle træffes beslutning om konstituering i møde før en næstformand i et stående udvalg kunne få vederlag som fungerende formand, er der heller ingen, der har problematiseret, at 1. viceborgmester havde forfald i ugerne 29 og 30 som 1. viceborgmester, men godt kunne varetage opgave som fungerende formand i udvalg.

Det er oplyst, at 1. viceborgmester ikke har haft mulighed for at varetage de opgaver, der opstår som fungerende borgmester i ugerne 29 og 30, fordi disse ofte kræver fysisk fremmøde. Derimod har 1. viceborgmester haft mulighed for at varetage opgaver, som fungerende formand i et stående udvalg, fordi disse opgaver kunne håndteres via pc eller telefon.

3.2. Spørgsmål til besvarelse

I forlængelse af ovenstående skal følgende 2 spørgsmål besvares:

3. Findes der hjemmel til at udbetale vederlag til 2. viceborgmester, når vedkommende har været fungerende borgmester i 2 uger i foråret 2024, nærmere bestemt ugerne 7 og 8 samt ugerne 27, 28, 29 og 30. Spørgsmålet er mere præcist, om der er hjemmel til, ud over vederlagsbekendtgørelsens § 12, at bevilge vederlag til 2. viceborgmester, når Byrådet har besluttet at vedkommende ikke skal have del i de 10% jf. Styrelsesvedtægten for Byrådet.
4. Findes der hjemmelsgrundlag til vederlæggelse af næstformænd for de stående udvalg i formandens fravær?

4.0. Besvarelse af de 2 centrale spørgsmål

I dette afsnit besvares de 2 centrale spørgsmål. Hjemmelsgrundlaget for hhv. vederlag til 2. viceborgmester og vederlag til næstformænd er grundlæggende den samme lovgivning. Derfor redegøres der samlet for dette. Herefter følger 2 underafsnit med vurdering i forhold til 2. viceborgmester og vurdering i forhold til næstformænd.

4.1. Hjemmelsgrundlaget for vederlæggelse

Nedenstående tekst er hentet fra KL's hjemmeside i forhold til de generelle regler om vederlæggelse:

"Vederlæggelse

Reglerne om kommunalbestyrelsesmedlemmers vederlæggelse findes i styrelseslovens § 16 samt i vederlagsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv ([Vederlagsbekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](#)). Der kan endvidere henvises til vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 ([Vejledning om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv \(retsinformation.dk\)](#)).

For varetagelsen af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, ydes medlemmet et fast vederlag samt et eventuelt tillægsvederlag for hjemmeboende børn under 10 år.

Hertil kommer eventuelle udvalgsvederlag eller udvalgsformandsvederlag. Medlemmet har mulighed for at vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste mod en reduktion i det faste vederlag. Endelig har kommunalbestyrelsesmedlemmer ret til udgiftsgodtgørelse for befordring mv."

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtaler sig jævnligt som ressortmyndighed om forståelsen af vederlagsreglerne, og derfor er der hentet udtalelser fra ministeriets resumedatabase, som led i fortolkningen af gældende regler.

Det lægges til grund, at reglerne om stedfortræderindkaldelse ikke er aktuelle i sagen, da ingen af byrådsmedlemmerne deltager i byråds- eller udvalgsmøder i ugerne uge 7 og 8 samt uge 27, 28, 29 og 30.

4.1.1. Vurdering af hjemmelsgrundlag for udbetalt vederlag til 2. viceborgmester.

Det er til sagen oplyst, at 2. viceborgmester i uge 7 og 8 samt 27, 28, 29 og 30 2024 har fungeret om borgmester og varetaget borgmesterens opgaver i fravær af borgmester og 1. viceborgmester. Han har i den forbindelse modtaget vederlag.

Der har ikke været behov for at udpege en stedfortræder som led i varetagelsen af ovennævnte opgaver, da der ikke er afholdt møder i Byrådet. Se nedenstående praksis fra resumédatabasen om indkaldelse af stedfortrædere herunder bilag 1 og styrelseslovens § 15, stk. 5.

Det fremgår af byrådets beslutning d. 7. december 2021, at 1. viceborgmester skal have samtlige 10%, der kan gives i vederlag jr. vederlagsbekendtgørelsens § 12. Byrådet har således besluttet, at 2. viceborgmester ikke skal have del i de 10%.

Fastsættelsen af vederlagenes størrelse er foretaget af kommunen siden 2017. Vederlaget for 2. viceborgmester er beregnet ud fra følgende forudsætninger:

”Der skal afløses minimum i 14 dage før der udbetales konstitueret honorar.”

Beregningen af vederlaget sker ved, at borgmestervederlaget fratrækkes de vederlag 2. viceborgmester får for byråd og udvalg. Der beregnes ugehonorar ved at dividere med 4,33 uge og dette honorar udbetales pr. uge for konstitution.

Det er til sagen oplyst, at Varde Kommune fra d. 20. juni 2016 har fortolket gældende regler om udbetaling af vederlag til fungerende borgmester således:

”.....vi har læst i Vederlagsbekendtgørelsens afsnit om kommunalbestyrelsens næstformand. I § 13 står ”et kommunalbestyrelsesmedlem, der efter §15, stk. 5 i lov om kommunernes styrelse udpeges til at fungere for en næstformand, der oppebærer vederlag efter §12, oppebærer i funktionsperioden vederlag svarende til næstformanden.”

Ovennævnte mail henviser til den situation, hvor 2.vicebormester vikarierer for 1.viceborgmester, når vedkommende har forfald i relation til selv at vikariere for borgmesteren, og hvor forvaltningen fortolker reglerne som ovenfor beskrevet.

Det kan imidlertid konstateres, at forvaltningen ultimo august 2024 erfarer, at de udbetalte vederlag til 2. viceborgmester i 2024, ikke er hjemlet i gældende regler, foranlediget af en borgerhenvendelse.

At vederlagene udbetales til 2. viceborgmester uden hjemmel, skyldes at forvaltningen har foretaget en egentlig fejlfortolkning af gældende regler siden 16. juni 2016 (jf. ovenstående kopi af intern mail) nærmere betegnet styrelseslovens § 15, stk. 5.

Fejlfortolkningen består i, at betingelserne i styrelseslovens § 15, stk. 5 ikke er opfyldt, idet 2. viceborgmester ikke er udpeget som stedfortræder, da han ikke har deltaget i byrådsmøder i de aktuelle perioder, og fordi forhindringen/forfaldet ikke har en varighed på mindst 2 måneder.

Det er undersøgt om der findes en anden udbetalingshjemmel i forhold til det aktuelle udbetalte vederlag end vederlagsbekendtgørelsens § 12.

Det fremgår af styrelseslovens § 34, stk. 4, at byrådet i ganske særlige situationer kan beslutte, at der er grundlag for at udbetale et vederlag begrundet i konkrete forhold, idet der tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed. Denne bestemmelse anvendes kun yderst sjældent. Det er oplyst til sagen, at Byrådet ikke har truffet beslutning efter denne bestemmelse. Bestemmelsen nævnes her som en orientering om gældende regler.

Det fremgår af sagens oplysninger, at 2. viceborgmester efter vejledning og praksis fra forvaltningen har modtaget de aktuelle vederlag, fordi han har fungeret som borgmester i borgmesterens og 1. viceborgmester forfald.

Da det på det foreliggende grundlag ikke vurderes at have været hjemmel til at udbetale de ovennævnte vederlag, kan det vurderes, om kommunen bør gøre et tilbagebetalingskrav gældende over for 2. viceborgmester.

I den forbindelse skal imidlertid dels iagttages, at politikere i vejledningssammenhæng sidestilles med borgere i kommunen og dermed ikke kan antages at have en særlig viden om reglerne for vederlag, dels at der for de udbetalte vederlag er udført et stykke arbejde, idet både 2. viceborgmester og næstformænd har varetaget hhv. borgmesterens og formandens hverv i den periode for hvilken vederlaget er udbetalt.

Dermed anses det ikke for muligt endsige rimeligt at gøre krav om tilbagebetaling gældende.

Det er tidligere i redegørelsen konstateret, at et krav om tilbagebetaling ikke anses for relevant. Der er dog i det følgende foretaget en gennemgang af de kriterier, som et tilbagebetalingskrav skal forholde sig til, udover de i ovenstående afsnit beskrevne hensyn.

Folketingets Ombudsmand har taget stilling til en lignende sag om et tilbagebetalingskrav dog i forhold til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til et kommunalbestyrelsesmedlem" i Fob 2011 20-1.

Ved vurderingen af om der skal gøres et tilbagebetalingskrav gældende, har praksis udviklet regler om, hvilke betingelser der skal være opfyldt for at en ydelse, som er blevet betalt med urette, kan kræves tilbagebetalt.

1. Der skal lægges vægt på, om modtageren vidste eller burde vide, at pengene blev betalt med urette
2. Der skal lægges vægt på en mere almen, objektivt præget vurdering af, hvem der er nærmest til at bære risikoen for fejludbetalingen.
3. Endelig skal kommunens vejledning indgå som et element i vurderingen af et evt. tilbagebetalingskrav, da dette forhold har betydning for vurderingen af modtageren har været i god tro og hermed kommunens eventuelle krav om tilbagebetaling. Det er således afgørende om kommunen har givet en fyldestgørende vejledning om retten til vederlag.

I forhold til ovenstående punkter kan følgende konstateres:

Borgmesteren, 1. viceborgmester og 2. viceborgmester har oplyst forvaltningen om, at deres forfald er foranlediget af ferie og arbejde.

Ud fra disse oplysninger er der sammensat en sommerferieplan for borgmester, 1. viceborgmester, 2. viceborgmester og formænd i stående udvalg herunder, hvem der varetager formændenes opgaver i deres forfald. Byrådet får denne oversigt til orientering via mail.

På grundlag af ovennævnte ferieplan udbetaler forvaltningen vederlag.

Hverken forvaltningen eller 2. viceborgmester har været klar over, at der blev udbetalt vederlag uden hjemmel. Udbetalingen af vederlagene skyldes som nævnt en fejlfortolkning af gældende regler, og at forvaltningen ikke har opdateret praksis i forlængelse af relevante regelændringer.

2. Viceborgmester vurderes på det grundlag at have modtaget vederlag i god tro, da han har haft en berettiget forventning om, at forvaltningen forvalter gældende regler korrekt. Kommunes administration på området har været den samme siden 20. juni 2016.

Det er yderligere oplyst, at 2. viceborgmester, da det er første gang han vikarierer i 4 uger, spørger ind til, om det er lovmedholdeligt, hvilket han får bekræftet af forvaltningen under henvisning til den årelange praksis. Det bemærkes, at reglerne om vederlæggelse er et juridisk kompliceret regelsæt at få overblik over, hvorfor det ikke kan forventes, at det enkelte byrådsmedlem har dette overblik.

Det vurderes på det foreliggende grundlag, at kommunen er den nærmeste til at bære risikoen for fejlfortolkningen af gældende regler og derfor må bære ansvaret og tabet.

Det fremgår ikke af de foreliggende oplysninger, at kommunen eller det politiske niveau er bekendt med styrelseslovens § 34, stk. 4, hvorfor den ikke har været bragt i anvendelse.

4.1.2. Vurdering af hjemmelsgrundlag for udbetaling af vederlag til næstformænd (m/k) i stående udvalg

Et udvalg kan vælge en næstformand.

Næstformanden varetager i formandens midlertidige fravær denne opgaver.

Er formanden kun midlertidig fraværende – i kortere eller længere perioder – overtager næstformanden automatisk formandserhvervet.

Det, at udvalgsnæstformanden rent styrelsesmæssigt automatisk indtræder i formandens funktioner i en situation, hvor formanden er midlertidigt fraværende, er ikke afgørende i vederlagsmæssig henseende.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i en konkret sag fra Ærø Kommune vurderet, at en udvalgsnæstformand for et Teknisk Udvalg ikke som udgangspunkt kan modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand, førend han er blevet konstitueret på mødet i Teknisk Udvalg.

Udvalgene vil imidlertid kunne træffe en generel beslutning om, at næstformanden i vederlagsmæssig henseende anses for konstitueret, når næstformanden indtræder i formandshvervet i tilfælde af formandens forfald. Udvalget kan – men skal ikke – nedfælde beslutningen i udvalgets forretningsorden, og udvalgets beslutning vil altid kunne erstattes af en ny og anderledes beslutning også i et konkret tilfælde af udvalgsformandens midlertidige forfald.

Foreligger der en generel beslutning jf. ovenstående vil næstformanden kunne modtage vederlæggelse fra den dato, hvor han rent styrelsesretligt indtrådte i formandshvervet.

Kravet om en udtrykkelig beslutning om konstituering som betingelse for, at en udvalgsnæstformand kan modtage funktionsvederlag som udvalgsformand, har været gældende siden d. 22. januar 2013.

I praksis betyder det, at udvalgene som følge af vederlagsreglerne har pligt til ved først givende lejlighed (førstkommende møde) at tage stilling til, og næstformanden skal konstitueres, eller om udvalget ønsker at konstituere et andet udvalgsmedlem som midlertidig formand.

Uanset om næstformand eller et andet udvalgsmedlem konstitueres, udbetales vederlaget som konstitueret formand først fra tidspunktet for beslutningen om konstituering.

I lighed med vurderingen for 2. viceborgmester gælder også her, at udvalgsnæstformænd som andre politikere i vejledningssammenhæng skal sidestilles med borgere i kommunen og dermed ikke kan forventes at kende reglerne for udbetaling af vederlag. Ligeledes har næstformænd for at få udbetalt vederlag varetaget formandens hverv i den periode, for hvilken vederlaget er udbetalt.

Uanset at der tidligere er vurderet, at kravet om tilbagebetaling på grund af ovenstående 2 forhold ikke er relevant, er der foretaget en vurdering ud fra de 3 punkter, som Folketingets ombudsmand har taget udgangspunkt i ved en sag om tilbagebetalingskrav¹ og som er nævnt i afsnit 4.1.1.

På baggrund af Varde Kommunes praksis og de oplysninger der har været tilgængelige vurderes det, at ovennævnte næstformænd har modtaget deres vederlag i god tro. Det er til sagen oplyst, at de har arbejdet med afsæt i lang tids praksis, en praksis der er opstået uden løbende vejledning fra forvaltningen.

Politikerne vurderes på det foreliggende oplysningsgrundlag at have været i god tro med hensyn til modtagelse af ovennævnte vederlag.

---

¹ Fob 2011 20-1

Det er forvaltningens ansvar at udarbejde indstillinger til udvalgene ud fra gældende regler, da dette ikke er sket, vurderes det at forvaltningen er den nærmeste til at tage ansvaret for, at gældende regler ikke er blevet overholdt i forbindelse med udbetaling af vederlag.

Der lægges i den forbindelse vægt på, at praksis har været gældende siden 2013, hvilket gør det umuligt for politikerne at gennemskue reglen om, at der skal tages politiske stilling til behovet for udpegning af en formand i formandens fravær.

Da forvaltningen har arbejdet efter en ulovlig praksis med den konsekvens, at der er ubetalt vederlag uden en konstituering, vurderes det at kommunen er den nærmeste til at bære risikoen for den forkerte praksis og derfor må bære ansvaret.

Bilag 1

Retsgrundlag for vurdering af spørgsmål 1

Lovbekendtgørelse 2024-01-23 nr. 69 om kommunernes styrelse

§ 15 .....

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

.....

Følgende tekst fremgår af styrelseslovens § 15, stk. 5 med bemærkninger i Karnovs note 145:

”Dvs.. kommunalbestyrelsen kan ikke vælge en fungerende borgmester, når borgmesterens stedfortræder er indkaldt som følge af borgmesterens fravær i mindst 1 måned, der ikke forventes at vare mindst 2 måneder. I denne situation fungerer viceborgmesteren i borgmesterens forfald, jf. § 6, stk. 5, jf. § 33. Modtager viceborgmesteren senere meddelelse om, at borgmesteren forventes at være fraværende i yderligere 1 måned, kan der heller ikke vælges en fungerende borgmester, når der ikke på dette tidspunkt er en forventning om mindst 2 måneders fravær.

Valget af fungerende borgmester kan først finde sted, efter at borgmesterens stedfortræder er blevet indkaldt som midlertidigt medlem. Vælges viceborgmesteren som fungerende borgmester, sker der ikke indkaldelse af stedfortræder for denne, men det må antages, at der i en sådan situation skal vælges en fungerende viceborgmester, jf. Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, side 153.

Den fungerende borgmester er valgt for hele borgmesterens fraværsperiode og kan ikke afsættes.”

Det følger af lov om kommunernes styrelse § 34, stk. 4 at:

.....

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

.....

§ 34, stk. 4 note 341 fra Karnov

”Forarbejderne til bestemmelsen forudsætter, at bestemmelsen i § 34, stk. 4, yderst sjældent kommer i anvendelse. Kommunalbestyrelsens beslutning om ydelse af vederlag i henhold til bestemmelsen i § 34, stk. 4, skal træffes på grundlag af de konkrete forhold. Beslutning må derfor træffes fra gang til gang f.eks. for en bestemt periode eller for bestemte hverv, og der kan ikke vedtages en generel ordning om vederlæggelse, f.eks. om nærmere angivet vederlag til viceborgmesteren, hver gang denne varetager borgmesterens opgaver.

Størrelsen af vederlaget efter stk. 4 må fastsættes af kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering af blandt andet arbejdsbyrdens omfang og varighed og skal ikke nødvendigvis modsvare borgmestervederlaget.”

I forhold til praksis om anvendelse af § 34, stk. 4 henvises til tilsynets udtalelse se vedhæftet link:

https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelsesdatabase/_ube_/media/pdf_files/1369.pdf

Tilsynet fastslår, at § 34, stk. 4 kun kan anvendes i meget begrænset omfang (yderst sjældent) og at det er kommunalbestyrelsen, der beslutter om sådanne særlige omstændigheder optræder, der berettiger til, at der kan udbetales vederlag hjemlet i § 34, stk. 4. Der skal således foretages en konkret afvejning af sagen, som skal behandles hver gang det måtte blive aktuelt. Der kan ikke træffes generelle retningslinjer i forhold til denne bestemmelse.

Det fremgår også af tilsynets udtalelse, at der skal lægges en sag op til politisk beslutning før et evt. vederlag kan blive aktuelt. Det er altså en politisk beslutning.

Bekendtgørelse 2021-10-28 nr. 2001 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv

Udvalgsvederlag til formænd, næstformænd og medlemmer af udvalg

§ 7

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde udvalgsvederlag til medlemmer af kommunalbestyrelsen for medlemskab af økonomiudvalget, stående udvalg og særlige udvalg nedsat i medfør af § 17, stk. 4 og 5, i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten fastsætte bestemmelse om, at der ydes vederlag til formænd for stående udvalg, næstformænd for økonomiudvalget og stående udvalg, formanden for børn og unge-udvalget, næstformanden for børn og unge-udvalget og formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, i folkeoplysningsloven.

Stk. 3.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer, der er formænd for særlige udvalg nedsat i medfør af § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, eller næstformænd for særlige udvalg nedsat i medfør af § 17, stk. 4 og 5, i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 4.

Summen af de årlige vederlag, der kan ydes efter stk. 1-3, kan højst udgøre følgende procenter af vederlaget til formanden for kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune:

- 1) Under 12.501 indbyggere: 166 pct.
- 2) 12.501-20.000 indbyggere: 191 pct.
- 3) 20.001-25.000 indbyggere: 235 pct.
- 4) 25.001-30.000 indbyggere: 245 pct.
- 5) 30.001-40.000 indbyggere: 275 pct.
- 6) 40.001-60.000 indbyggere: 305 pct.
- 7) 60.001-80.000 indbyggere: 315 pct.
- 8) 80.001-90.000 indbyggere: 330 pct.
- 9) Over 90.000 indbyggere: 370 pct.
- 10) Odense og Aalborg Kommuner: 400 pct.
- 11) Aarhus Kommune: 415 pct.
- 12) Københavns Kommune: 440 pct.

Stk. 5.

Vederlaget for det enkelte hverv efter stk. 2 og 3 fastsættes som en procentdel af vederlaget til formanden for kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune og kan udgøre indtil 40 pct. af dennes vederlag.

Stk. 6.

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om fordeling af vederlag til de i stk. 1 nævnte udvalg og om vederlag for de i stk. 3 nævnte hverv. Fordelingen skal foretages forud for og med virkning for mindst ét regnskabsår ad gangen. En nyvalgt kommunalbestyrelse kan dog i første kvartal af funktionsperioden træffe beslutning herom med virkning fra den 1. i måneden efter beslutningens vedtagelse. Fordelingen kan i øvrigt ændres i løbet af regnskabsåret, hvis der foretages ændringer i udvalgsstrukturen.

Stk. 7.

Det beløb, der efter stk. 6 er fordelt til et udvalg, fordeles ligeligt mellem udvalgsmedlemmer, der er udpeget af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Ved fordelingen ses der bort fra udvalgets formand og næstformand, hvis disse modtager vederlag for formands- henholdsvis næstformandshvervet.

Vederlag til kommunalbestyrelsens næstformænd

§12

Kommunalbestyrelsen kan forud for og med virkning for mindst ét regnskabsår ad gangen træffe beslutning om, at kommunalbestyrelsens næstformand skal oppebære et vederlag på indtil 10 pct. af formandens vederlag. En nyvalgt kommunalbestyrelse kan dog i første kvartal af funktionsperioden træffe beslutning herom med virkning fra den 1. i måneden efter beslutningens vedtagelse. Er der valgt flere næstformænd for kommunalbestyrelsen, kan kommunalbestyrelsens beslutning efter 1. og 2. pkt. omfatte første og anden næstformand, der tilsammen kan tillægges vederlag på indtil 10 pct. af formandens vederlag.

Styrelsesvedtægten i Varde Kommune

§ 4.

Borgmesteren skal ved et medlems forfald til et byrådsmøde, af de grunde der er nævnt i Styrelsesloven § 15 1. pkt. indkalde stedfortræderen.

Vederlag

§ 20.

Formanden for Udvalget for Plan og Teknik oppebærer et vederlag, som udgør 27,83 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 2. Formanden for Udvalget for Børn og Læring oppebærer et vederlag, som udgør 27,83 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 3. Formanden for Udvalget for Kultur og Fritid oppebærer et vederlag, som udgør 27,83 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 4. Formanden for Udvalget for Social og Sundhed oppebærer et vederlag, som udgør 27,83 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 5. Formanden for Udvalget for Arbejdsmarked og Integration oppebærer et vederlag, som udgør 27,83 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 6. Formanden for det i henhold til lov om retssikkerhed og administration nedsatte Børn- og Ungeudvalg oppebærer et vederlag, som udgør 8,00 % af borgmesterens vederlag.

Stk. 7. Øvrige medlemmer af Udvalget for Økonomi og Erhverv, de stående udvalg samt det byrådsudpegede medlem af Børn og Ungeudvalget oppebærer et vederlag der tilsammen udgør maks. 150,95 % af de 305 % der er den økonomiske ramme. Der resterer således 6,9 % af rammen, der ikke er disponeret.

Stk. 8. Den i stk. 1-6 nævnte vederlæggelse ophører med udgangen af den måned, hvor formanden fratræder det enkelte hverv, eller hvor formanden i en uafbrudt periode på en måned ikke har varetaget formandshvervet. Ved fravær på grund af blandt andet sygdom, graviditet, barsel og adoption, hvor stedfortræder af denne grund er indkaldt efter lov om kommunernes styrelse § 15, stk. 2, er der dog ret til vederlag i op til ni måneder.

Praksis Resumédata-basen

(Se hele teksten i udtalelser i bilag 1 eller nedenstående link)

Om valg af fungerende borgmester, når der på det tidspunkt, viceborgmesteren får kendskab til borgmesterens forhindring, var en forventning om forhindringens varighed på mindst 2 måneder

Indenrigsministeriet oplyste, at efter § 15, stk. 5, i lov kommunernes styrelse skulle kommunalbestyrelsen, når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand var indtrådt, og forhindringen havde en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælge en fungerende formand.

Efter bestemmelsen i § 15, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse skulle der således kun vælges en fungerende borgmester, når der på det tidspunkt, viceborgmesteren fik kendskab til borgmesterens forhindring, var en forventning om, at forhindringen ville have en varighed af mindst 2 måneder. Meddelelsen om, at borgmesteren ville være sygemeldt i yderligere i måned, medførte således ikke, at der skulle vælges en fungerende borgmester.

Indenrigsministeriets skrivelse af 1. marts 1991 til en kommune og et tilsynsråd - 1.k.kt., j.nr. 1991/1070/1411-1

Om fremgangsmåden ved indkaldelse af stedfortræder

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i besvarelser den 9. maj 2011 på spørgsmål nr. 133 og 134 fra Folketingets Kommunaludvalg udtalt sig om blandt andet indkaldelse af stedfortræder til kommunalbestyrelsen og udvalg.

Når borgmesteren modtager meddelelse om, at et medlem vil være fraværende, påhviler det borgmesteren at drage omsorg for, at der foreligger de fornødne oplysninger om og den fornødne dokumentation for de forhold, som forhindrer medlemmet i at varetage hvervet, herunder om der foreligger en lovlig forfaldsgrund, jf. § 15 i lov om kommunernes styrelse.

Hverken § 15, stk. 2, eller § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse indeholder en frist for, hvornår der senest kan indgives meddelelse om fravær til et kommunalbestyrelses- eller udvalgs møde med henblik på indkaldelse af en stedfortræder til førstkommende møde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i svarene endvidere omtalt kommunalbestyrelses- og udvalgsmedlemmets mødepligt, der modificeres ved, at det anerkendes, at et medlem kan have lovligt forfald, og om konsekvenserne ved overtrædelse heraf.

nr. 133
og

nr. 134 af Folketingets Kommunaludvalg
- j.nr. 1105061

Om forståelsen af udtrykket "forventet tidsrum af mindst en måned" i styrelseslovens § 15, stk. 2

Udtalt, at hensigten med bestemmelsen i styrelseslovens § 15, stk. 2, efter Indenrigsministeriets opfattelse er at forhindre, at kommunalbestyrelsen i en længere periode ikke er fuldtallig. Såfremt et medlems forfald kan forudses at ville blive af længere varighed (en måned eller derover), skal stedfortræderen derfor indkaldes.

Under hensyn til formålet med bestemmelsen måtte Indenrigsministeriet være mest tilbøjeligt til at mene, at indkaldelse af stedfortræderen skal foretages af borgmesteren på kommunalbestyrelsens vegne i medfør af § 31, stk. 1 (en sag, der ikke tåler opsættelse)

Det påhviler derfor borgmesteren, så snart han får meddelelse om eller i øvrigt bliver klar over, at et medlems forfald må antages at strække sig over mindst 1 måned, at indkalde stedfortræderen til det førstkommende - ordinære eller ekstraordinære - møde i kommunalbestyrelsen, uanset på hvilket tidspunkt inden for forfaldsperioden dette møde måtte falde.

Om fornødent må borgmesteren herefter foretage yderligere undersøgelser og eventuelt indhente dokumentation for forfaldsgrunden. Det påhviler derefter kommunalbestyrelsen på grundlag af samtlige foreliggende oplysninger på førstkommende møde at træffe beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indkaldelse er til stede, jfr. § 15, stk. 3.

[Indenrigsministeriets skrivelse af 8. juni 1983 til tilsynsrådet for Frederiksborg amt - 1.k.kt. j.nr. 1982/1131/0400-11](#)

Retsgrundlag

Vederlagsbekendtgørelsen

Vederlag til en konstitueret udvalgsformand

§ 10

Et udvalgsmedlem, herunder en næstformand, der på grund af formandens fravær er *konstitueret* som formand for et udvalg i en periode på mindst 2 uger, modtager i funktionsperioden vederlag svarende til formandens vederlag forholdsmæssigt for den pågældende periode. Vederlaget efter 1. pkt. regnes fra det tidspunkt, hvor medlemmet konstitueres som formand. Funktionsvederlag kan højst ydes i en uafbrudt periode på 9 måneder.

Stk. 2.

I kommuner, der har en styreform med delt administrativ ledelse, jf. § 64 a i lov om kommunernes styrelse, ydes vederlag for at fungere som formand for et stående udvalg efter § 19.

§ 21 i Styrelsesvedtægten i Varde Kommune

§ 21. Når et medlem af et stående udvalg på grund af formandens fravær fra udvalget er konstitueret som formand i en periode på mindst to uger, oppebærer vedkommende i funktionsperioden vederlag efter samme regler som formanden, jf. vedtægtens § 20 stk. 1-6.

Udtalelser fra ministeriel side, der præciserer gældende regler og praksis om vederlag til næstformænd mv.:

(Se hele teksten i udtalelser i bilag 1 eller nedenstående link)

Indenrigs- og Boligministeriet har på foranledning af KL udtalt, at der efter § 10 i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 (vederlagsbekendtgørelsen) gælder et krav om konstituering, førend der kan ske udbetaling af funktionsvederlag til en udvalgsnæstformand, som i en periode fungerer som udvalgsformand på grund af formandens midlertidige fravær.

<https://www.resumedatabase.im.dk/Media/638016890968161343/22.5.5.%20Indenrigs-%20og%20Boligministeriets%20notat%20af%2018.%20oktober%202022%20om%20udvalgsn%C3%A6stformandens%20adgang%20til%20vederlag%20som%20konstitueret%20udvalgsformand.pdf>

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kunne på den baggrund oplyse, at udvalgsnæstformanden *som udgangspunkt* ikke kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand, førend han var blevet konstitueret på mødet i udvalget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse af 19. september 2023 vedrørende en henvendelse fra en kommune
- Forvaltningsjura, j.nr. 2023-1166.

KL havde bedt Indenrigs- og Sundhedsministeriet om at svare på en række konkrete spørgsmål om konstituering og vederlag efter lov om kommunernes styrelse og vederlagsbekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets skrivelse af 5. juni 2024 til KL
- Forvaltningsjura, j.nr.2024-1901.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kunne på den baggrund oplyse, at udvalgsnæstformanden *som udgangspunkt* ikke kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand, førend han var blevet konstitueret på mødet i udvalget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse af 19. september 2023 vedrørende en henvendelse fra en kommune
- Forvaltningsjura, j.nr. 2023-1166.

Praksis Resumé-databasen

Udtalelser fra ministeriel side, der præciserer gældende regler og praksis om indkaldelse af stedfortrædere mv.:

Om valg af fungerende borgmester, når der på det tidspunkt, viceborgmesteren får kendskab til borgmesterens forhindring, var en forventning om forhindringens varighed på mindst 2 måneder

En kommune havde forelagt Indenrigsministeriet et spørgsmål om, hvorvidt borgmesterens sygemelding skulle betragtes som værende under 1 måned eller sammenlagt 2,5 måned i henhold til § 15, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse. Det fremgik af sagen, at borgmesteren den 14. januar 1991 havde meddelt, at vedkommende var sygemeldt frem til den 1. marts 1991. Stedfortræderen blev indkaldt, og viceborgmesteren fungerede som borgmester i borgmesterens sygefravær. Borgmesteren havde efterfølgende meddelt, at vedkommende var yderligere sygemeldt i en måned frem til den 1. april 1991.

Indenrigsministeriet oplyste, at efter § 15, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse skulle kommunalbestyrelsen, når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand var indtrådt, og forhindringen havde en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælge en fungerende formand.

Efter bestemmelsen i § 15, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse skulle der således kun vælges en fungerende borgmester, når der på det tidspunkt, viceborgmesteren fik kendskab til borgmesterens forhindring, var en forventning om, at forhindringen ville have en varighed af mindst 2 måneder. Meddelelsen om, at borgmesteren ville være sygemeldt i yderligere i måned, medførte således ikke, at der skulle vælges en fungerende borgmester.

Indenrigsministeriets skrivelse af 1. marts 1991 til en kommune og et tilsynsråd - 1.k.k.t., j.nr. 1991/1070/1411-1

Om fremgangsmåden ved indkaldelse af stedfortræder

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i besvarelser den 9. maj 2011 på spørgsmål nr. 133 og 134 fra Folketingets Kommunaludvalg udtalt sig om blandt andet indkaldelse af stedfortræder til kommunalbestyrelsen og udvalg.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i svarene blandt andet udtalt, at et medlem, der er forhindret i at deltage i et kommunalbestyrelsesmøde, efter § 2, 1. pkt., i normalforretningsordenen for kommuner (Indenrigsministeriets cirkulære nr. 129 af 27. juni 1969) skal meddele dette til borgmesteren inden mødets afholdelse.

Normalforretningsordenen for kommuner er ikke bindende for kommunerne. § 2, 1. pkt., må dog antages at udtrykke en almindeligt gældende retsgrundsætning, hvorfor en kommunalbestyrelse ikke kan fravige normalforretningsordenen på dette punkt. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, vil medlemmet således være forpligtet til at give borgmesteren meddelelse herom.

Når borgmesteren modtager meddelelse om, at et medlem vil være fraværende, påhviler det borgmesteren at drage omsorg for, at der foreligger de fornødne oplysninger om og den fornødne dokumentation for de forhold, som forhindrer medlemmet i at varetage hvervet, herunder om der foreligger en lovlig forfaldsgrund, jf. § 15 i lov om kommunernes styrelse.

Kommunalbestyrelsen træffer i medfør af § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede, herunder således bl.a. om der foreligger en lovlig forfaldsgrund.

Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem ikke har overholdt den ovenfor beskrevne forpligtelse til inden mødets start at give borgmesteren meddelelse om, at medlemmet er forhindret i at deltage i kommunalbestyrelsesmødet, og baggrunden for et medlems fravær således ikke er kendt, vil det ikke være muligt for kommunalbestyrelsen at tage stilling til, om betingelserne for at indkalde en stedfortræder er opfyldt. Den liste eller det parti, som medlemmet er valgt for, vil således ikke have adgang til at overlade det fraværende medlems sæde i kommunalbestyrelsen til en stedfortræder.

Hverken § 15, stk. 2, eller § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse indeholder en frist for, hvornår der senest kan indgives meddelelse om fravær til et kommunalbestyrelses- eller udvalgsmøde med henblik på indkaldelse af en stedfortræder til førstkommende møde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i svarene desuden omtalt kommunalbestyrelses- og udvalgsmedlemmets mødepligt, der modificeres ved, at det anerkendes, at et medlem kan have lovligt forfald, og om konsekvenserne ved overtrædelse heraf.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets besvarelse den 9. maj 2011:

*nr. 133
og*

*nr. 134 af Folketingets Kommunaludvalg
- j.nr. 1105061*

Om forståelsen af udtrykket "forventet tidsrum af mindst en måned" i styrelseslovens § 15, stk. 2

Udtalt, at hensigten med bestemmelsen i styrelseslovens § 15, stk. 2, efter Indenrigsministeriets opfattelse er at forhindre, at kommunalbestyrelsen i en længere periode ikke er fuldtallig. Såfremt et medlems forfald kan forudses at ville blive af længere varighed (en måned eller derover), skal stedfortræderen derfor indkaldes.

Under hensyn til formålet med bestemmelsen måtte Indenrigsministeriet være mest tilbøjeligt til at mene, at indkaldelse af stedfortræderen skal foretages af borgmesteren på kommunalbestyrelsens vegne i medfør af § 31, stk. 1 (en sag, der ikke tåler opsættelse)

Det påhviler derfor borgmesteren, så snart han får meddelelse om eller i øvrigt bliver klar over, at et medlems forfald må antages at strække sig over mindst 1 måned, at indkalde stedfortræderen til det førstkommende - ordinære eller ekstraordinære - møde i kommunalbestyrelsen, uanset på hvilket tidspunkt inden for forfaldsperioden dette møde måtte falde.

Om fornødent må borgmesteren herefter foretage yderligere undersøgelser og eventuelt indhente dokumentation for forfaldsgrunden. Det påhviler derefter kommunalbestyrelsen på grundlag af samtlige foreliggende oplysninger på førstkommende møde at træffe beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indkaldelse er til stede, jfr. § 15, stk. 3.

[Indenrigsministeriets skrivelse af 8. juni 1983 til tilsynsrådet for Frederiksborg amt - 1.k.kt. j.nr. 1982/1131/0400-11](#)

Udtalelser fra ministeriel side, der præciserer gældende regler og praksis om vederlag til næstformænd mv.:

Indenrigs- og Boligministeriet har på foranledning af KL udtalt, at der efter § 10 i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 (vederlagsbekendtgørelsen) gælder et krav om konstituering, førend der kan ske udbetaling af funktionsvederlag til en udvalgsnæstformand, som i en periode fungerer som udvalgsformand på grund af formandens midlertidige fravær.

Det er således en betingelse for udbetaling af funktionsvederlag, at der er truffet en beslutning om, at udvalgsnæstformanden er konstitueret som udvalgsformand.

At udvalgsnæstformanden rent styrelsesretligt automatisk indtræder i formandens funktioner i en situation, hvor formanden er midlertidigt fraværende, er dermed ikke afgørende i vederlagsmæssig henseende.

Udvalget har som følge af vederlagsreglerne en pligt til ved først givne lejlighed (førstkommende møde) at tage stilling til, om næstformanden skal konstitueres, eller om udvalget ønsker at konstituere et andet udvalgsmedlem som midlertidig formand.

Udvalget vil kunne træffe en generel beslutning om, at næstformanden i vederlagsmæssig henseende anses for konstitueret, når næstformanden indtræder i formandshvervet i tilfælde af formandens forfald. Udvalget kan, men skal ikke, nedfælde en sådan beslutning i udvalgets forretningsorden, og udvalgets beslutning vil altid kunne erstattes af en ny og anderledes beslutning også i et konkret tilfælde af udvalgsformandens midlertidige forfald. Der er ikke noget til hinder for, at nogle udvalg i en kommune træffer en sådan generel beslutning og andre ikke gør.

Den generelle beslutning kan, hvis dette ønskes, gøres betinget af, at næstformanden ikke uden en selvstændig beslutning herom anses for konstitueret som udvalgsformand i bestemte perioder af året, f.eks. juli måned, hvor der normalt ikke afholdes udvalgs møder og derfor ikke eller kun i meget begrænset omfang er opgaver som led i udvalgsformandshvervet.

<https://www.resumedatabase.im.dk/Media/638016890968161343/22.5.5.%20Indenrigs-%20og%20Boligministeriets%20notat%20af%2018.%20oktober%202022%20om%20udvalgsn%C3%A6stformandens%20adgang%20til%20vederlag%20som%20konstitueret%20udvalgsformand.pdf>

En kommune havde rettet henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med et spørgsmål om fra hvilket tidspunkt, en udvalgsnæstformand kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand. Efter det oplyste havde udvalgsnæstformanden ledet et møde i som følge af udvalgsformandens sygdom. Fire dage senere skulle der afholdes møde i udvalget, hvor udvalget skulle konstituere sig.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste indledningsvis, at der efter § 10 i vederlagsbekendtgørelsen gælder et krav om konstituering, førend der kan ske udbetaling af funktionsvederlag til en udvalgsnæstformand, som i en periode fungerer som udvalgsformand på grund af formandens midlertidige fravær. At udvalgsnæstformanden rent styrelsesretligt automatisk indtræder i formandens funktioner i en situation, hvor formanden er midlertidigt fraværende, er dermed ikke afgørende i vederlagsmæssig henseende.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtalte herefter, at udvalget imidlertid vil kunne træffe en generel beslutning om, at næstformanden i vederlagsmæssig henseende anses for konstitueret, når næstformanden indtræder i formandshvervet i tilfælde af formandens forfald. Udvalget kan – men skal ikke – nedfælde en sådan beslutning i udvalgets forretningsorden, og udvalgets beslutning vil altid kunne erstattes af en ny og anderledes beslutning også i et konkret tilfælde af udvalgsformandens midlertidige forfald.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtalte endvidere, at det ikke er muligt at konstituere en udvalgsnæstformand med tilbagevirkende kraft.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kunne på den baggrund oplyse, at udvalgsnæstformanden *som udgangspunkt* ikke kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand, førend han var blevet konstitueret på mødet i udvalget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse af 19. september 2023 vedrørende en henvendelse fra en kommune - Forvaltningsjura, j.nr. 2023-1166.

KL havde bedt Indenrigs- og Sundhedsministeriet om at svare på en række konkrete spørgsmål om konstituering og vederlag efter lov om kommunernes styrelse og vederlagsbekendtgørelsen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste blandt andet følgende:

1. Det var Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at kravet om, at en stedfortræder skal være indkaldt som følge af medlemmets fravær pga. barsel m.v., jf. vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 3, alene gælder i det omfang, det er muligt at indkalde en stedfortræder fra stedfortræderlisten for den kandidatliste, som det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem er valgt for.

Det var således ministeriets opfattelse, at hvis det ikke er muligt at indkalde en stedfortræder fra den pågældende stedfortræderliste, vil medlemmet fortsat have ret til vederlag efter § 31, stk. 3, i vederlagsbekendtgørelsen, forudsat at medlemmet i øvrigt opfylder betingelserne efter bestemmelsen.

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste, at der efter lov om kommunernes styrelse ikke er en pligt for udvalgene til at vælge en næstformand. Der kan dog være en pligt hertil i form af en generel vedtagelse fra kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten, eller der kan være fastsat en pligt hertil i udvalgets forretningsorden.

I en situation, hvor udvalget beslutter at foretage valg af næstformanden som ny midlertidig formand, skal der i medfør af forpligtelsen i styrelsesvedtægten eller forretningsordenen til at vælge en næstformand ligeledes foretages valg af ny midlertidig næstformand. Er der ingen bestemmelse efter styrelsesvedtægten eller forretningsordenen om, at udvalget skal have en næstformand, er det op til udvalget selv, om der vælges en midlertidig næstformand, når næstformanden er valgt som midlertidig formand.

3. Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste, at vederlagsbekendtgørelsen ikke indeholder en særskilt bestemmelse om vederlag til en konstitueret næstformand.

Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet bestemmelse om vederlæggelse af næstformanden i styrelsesvedtægten, jf. vederlagsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, vil der dog være en pligt til også at vederlægge en konstitueret næstformand.

Ministeriet bemærkede, at vederlæggelsen af konstituerede næstformænd, hvis dette er muligt, skal afholdes inden for udvalgspuljen i henhold til vederlagsbekendtgørelsens § 7, stk. 4. Såfremt det ikke er muligt, må vederlæggelsen kunne afholdes uden for udvalgspuljen, eftersom der er tale om en pligt til midlertidig vederlæggelse, som ikke kan forudses.

Indeholder styrelsesvedtægten ikke en bestemmelse om vederlæggelse af næstformanden, vil der ikke være hjemmel i vederlagsbekendtgørelsen til at vederlægge en konstitueret næstformand.

4. Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste, at udvalgspuljen i henhold til vederlagsbekendtgørelsens § 7, stk. 4, alene dækker udgifterne i henhold til vederlagsbekendtgørelsens § 7, stk. 1-3.

Udgifterne til vederlæggelse af en konstitueret udvalgsformand, der sker med hjemmel i vederlagsbekendtgørelsens § 10, skal dermed ikke afholdes inden for udvalgspuljen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets skrivelse af 5. juni 2024 til KL
- Forvaltningsjura, j.nr.2024-1901.

En kommune havde rettet henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med et spørgsmål om fra hvilket tidspunkt, en udvalgsnæstformand kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand. Efter det oplyste havde udvalgsnæstformanden ledet et møde i som

følge af udvalgsformandens sygdom. Fire dage senere skulle der afholdes møde i udvalget, hvor udvalget skulle konstituere sig.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyste indledningsvis, at der efter § 10 i vederlagsbekendtgørelsen gælder et krav om konstituering, førend der kan ske udbetaling af funktionsvederlag til en udvalgsnæstformand, som i en periode fungerer som udvalgsformand på grund af formandens midlertidige fravær. At udvalgsnæstformanden rent styrelsesretligt automatisk indtræder i formandens funktioner i en situation, hvor formanden er midlertidigt fraværende, er dermed ikke afgørende i vederlagsmæssig henseende.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtalte herefter, at udvalget imidlertid vil kunne træffe en generel beslutning om, at næstformanden i vederlagsmæssig henseende anses for konstitueret, når næstformanden indtræder i formandshvervet i tilfælde af formandens forfald. Udvalget kan – men skal ikke – nedfælde en sådan beslutning i udvalgets forretningsorden, og udvalgets beslutning vil altid kunne erstattes af en ny og anderledes beslutning også i et konkret tilfælde af udvalgsformandens midlertidige forfald.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtalte desuden, at det ikke er muligt at konstituere en udvalgsnæstformand med tilbagevirkende kraft.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kunne på den baggrund oplyse, at udvalgsnæstformanden *som udgangspunkt* ikke kunne modtage vederlæggelse for sin midlertidige varetagelse af hvervet som udvalgsformand, førend han var blevet konstitueret på mødet i udvalget.